

Til

Klima- og miljødepartementet

DERES REF.: 23/5967

VÅR REF.: Heidi Finstad

Oslo, 28. juni 2024

Høringsinnspill til klimautvalgets rapport "Omstilling til lavutslipp- Veivalg for klimapolitikken mot 2050 "

Treindustriens viser til mulighet til å gi høringsinnspill til Klimautvalgets NOU 2023:25 "Omstilling til lavutslipp veivalg for klimapolitikken mot 2050".

Klimautvalgets oppgave har vært å gjøre en helhetlig utredning av hvilke veivalg Norge står overfor for å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Et helhetsperspektiv der effektiv ressursbruk og et konkurransedyktig næringsliv også er en del av målbildet er lagt til grunn, og der utviklingen sikrer naturmangfold og velferdssamfunnet. Treindustrien mener dette er en fornuftig tilnærming og at oppfølging av klimapolitikken må ses i sammenheng med ny politikk for arealer og natur, samt norsk konkurransekraft og verdiskaping.

Sektoren skog- og arealbruk

Treindustrien støtter utvalget i synet på fortsatt samarbeid med EU om klimapolitikken.

Det må legges til rette for å ta skogen i bruk som en bærekraftig og fornybar ressurs, og langsiktig grønn verdiskaping i Norge. Skogressursen og forvaltning av denne er forskjellig fra land til land. Det er en utfordring at bokføringsreglene for opptak og utslipp i sektoren er kompliserte og ikke nødvendigvis tilpasset norske forhold. Det legges også et kortsiktig perspektiv til grunn, samtidig som skogforvaltning krever langsiktighet. Det er derfor behov for god oppfølging av norske interesser i samarbeidet med EU om skog- og arealbruk i klimarammeverket.

Utvalget foreslår at utslipp og opptak fra sektoren for skog- og arealbruk ikke skal regnes inn i målene om utslippsreduksjoner på norsk territorium med 90–95 prosent sammenlignet med 1990. Treindustrien mener det er en fornuftig tilnærming. Det er imidlertid nødvendig å gjøre vurderinger, slik at det også tilpasses klimasamarbeidet med EU. Optimal forvaltning av skogressursen krever et langsiktig perspektiv. Det vil være naturlige variasjoner i skog- og arealbrukssektoren på grunn av blant annet alderssammensetning på skog og klima og værforhold, som vil gi uforutsigbarhet for de andre sektorene. Det er viktig at det settes tilstrekkelig trykk på konkrete tiltak i kvotepliktig sektor og innsatsfordelingsordningen for å redusere utslippene der, også på kort sikt.

Det foreslås å sette egne klimamål for utslipp, opptak og lagring av karbon i sektoren for skog- og arealbruk, som ses i sammenheng med nasjonale mål for naturmangfold og internasjonale forpliktelser for natur. Utvalget mener det kan være en egnet løsning å sette ett mål for opptak og ett mål for reduserte utslipp, der det avgrenses hva som skal inngå i hvilket av de to målene. Det pekes på en mulighet for å ha et eget klimamål for skogarealene og arealer som blir til skog (forvaltet skog og påskoging) og ett mål for alle de andre arealbrukskategoriene (inkl. avskoging). Treindustrien ser at en slik inndeling vil kunne legge bedre til rette for å utarbeide relevant politikk. Skog- og arealbrukssektoren knyttes ofte kun til skogbruket,

mens det for arealendringer og avskogning i realiteten er behov for å rette virkemidler inn mot andre sektorer slik som bygg, anlegg og eiendomssektoren.

Avskoging gir negative konsekvenser for klimaet gjennom utslipp og redusert mulighet for opptak på sikt. I tillegg gir det varig tap av natur og påvirker langsiktig råvaretilgang i skog- og treindustrien og norsk verdiskaping basert på tre som fornybart råstoff. Treindustrien er enig i at avskoging må begrenses. I de tilfellene det ikke kan unngås bør det ses på muligheter for å påskoge tilsvarende arealer. Som en del av byggenæringen kan treindustrien bidra med konstruksjoner og løsninger som reduserer behovet for nedbygging av nye arealer. Det ligger store muligheter i å videreutvikle "grå" og allerede utbygde arealer. Eksisterende bygg kan transformeres til nye formål, tilpasses og bygges på. Ved å bygge på 1-2 etasjer på lavblokker kan man for eksempel få mange nye boliger uten å bygge ned nye grøntområder eller skogarealer. Tre er et lett og fleksibelt materiale som er godt egnet til slike formål.

For forvaltet skog bør det legges opp til aktiv skogskjøtsel som optimaliserer CO₂-opptak i skogen på lang sikt, og samtidig legger til rette for at skogen kan tas i bruk og ivaretar naturhensyn. En helhetlig og balansert tilnærming som ivaretar både behovet for grønn industriutvikling, natur og miljø- og klimahensyn må ligge til grunn. Treindustrien mener sertifiseringsordningene PEFC og FSC er svært viktige verktøy for en bærekraftig skogforvaltning, og der arbeid med kontinuerlig forbedring er en del av systemene.

Energi

Det er svært positivt at utvalget er tydelig på behovet for tiltak for energieffektivisering og støtter opp om økt produksjon av fornybar energi for å ha tilgang på tilstrekkelig energi for å erstatte fossile energikilder. Treindustrien er enig med utvalget i at det er behov for sterkere virkemidler for energieffektivisering. Det må tas i bruk en kombinasjon av både regulatoriske og økonomiske virkemidler for å tette energitapet og redusere energibruk i bygg. Dette kan raskt frigjøre energi til andre formål, slik både Energikommisjonen og Kraftløftet-samarbeidet mellom NHO og LO har poengtert. Treindustrien mener økonomiske insentiver og støtteordninger også må gjelde modne løsninger slik som etterisolering og skifte av dører og vinduer som man vet gir god effekt. I tillegg bør energimerkeordningen innrettes bedre som virkemiddel for å fremme energieffektivisering.

Klimautvalget mener kraftprisene må reflektere at kraft er en knapp ressurs for å gi insentiver til å begrense bruken av kraft. Treindustrien mener det er behov for virkemidler utover prissignalet for å fremme energieffektivisering. Tilgang på rimelig, fornybar kraft har vært en viktig rammebetingelse og konkurransefortrinn for norsk industri, og er en forutsetning for videre grønn industriutvikling. Det er nødvendig med politikktutforming som ivaretar også dette på både kort og lang sikt.

Klimautvalget påpeker at biomasse er en knapp ressurs som må prioriteres til andre formål enn energi. Videre at mest mulig av bioenergien bør være avfallsprodukter og biprodukter fra skogindustrien med få andre anvendelser. Treindustrien mener det er viktig å understreke at råstoff fra skogen i dag utnyttes fullt ut. De beste kvalitetene går til byggematerialer, mens massevirke og sidestrømmer går til andre formål slik som eksempelvis papp, papir og biobaserte produkter (og erstatter ofte fossile innsatsfaktorer) og til bioenergi. Treindustrien er enig i at biomasse bør benyttes der det gir høyest verdi av hensyn til klima og økonomi. Det er samtidig viktig å ha med seg at biomasse som ikke er egnet til andre formål, er en viktig del av energimiksen for å bidra til utfasing av fossile energikilder og for å bidra til nok fornybar energi som en del av det grønne skiftet.

Transportsektoren

Klimautvalget foreslår en rekke tiltak for å redusere klimagassutslipp fra transportsektoren, og vil prioritere tiltak som reduserer etterspørselen etter transport, både når det gjelder transport av varer og personer. Et

av tiltakene utvalget peker på er å forbedre og vedlikeholde eksisterende infrastruktur, framfor bygging av ny. Treindustrien trenger effektive veier for å frakte tømmer og varer over kortest mulig avstander fra distriktene og ut til kunde. Frakt av byggevarer er volumintensivt, og der kortreiste varer har stor betydning både for lønnsomhet, klima og natur. Ved å satse på oppgradering av eksisterende veinett kan næringstransport effektiviseres. Samtidig reduseres avskoging og naturinngrep ved å utnytte infrastruktur som allerede finnes. Ved å fjerne flaskehals, eksempelvis utbedring av bruer, på dagens veinett kan man redusere transportavstander og tilrettelegge for bruk av større kjøretøy som kan ta mer last per transport, slik som modulvogt. Det er også potensiale ved å flytte mer gods over på bane.

Oppfølging av arealpolitikk

Klimautvalget trekker fram at arealpolitikken i Norge ikke er tilpasset en omstilling til lavutslippssamfunn og målene i naturavtalen. Det gjelder både kunnskapsgrunnlaget, styringssystemet og gjeldende politikk. Treindustrien støtter anbefalingen om at det settes klare rammer for kommunenes ansvar i arealpolitikken slik at nasjonale mål blir nådd og at lover og forskrifter gjennomgås og oppdateres for å sikre en bærekraftig arealpolitikk.

Utvalget anbefaler at plan- og bygningsloven oppdateres slik at den blir et hensiktsmessig styringsverktøy mot lavutslippssamfunnet. Dette gjelder både bestemmelser om hvordan klima skal tas hensyn til i kommunens samfunnsplaner og arealplanlegging, og hvordan nasjonale myndigheter legger rammer for arealpolitikken på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. Treindustrien mener dette arbeidet må være å gi rammer basert på et godt faglig kunnskapsgrunnlag, med en balansert og helhetlig tilnærming. Flere samfunnsoppdrag må ses i sammenheng og regelverket må gi nødvendig forutsigbarhet. Når plan- og bygningsloven utvikles for å tilpasses Naturavtalen og klimamålene må det samtidig sikres føringer i regelverket om at kommunene setter klare mål som gir tilstrekkelig boligbygging. Det er også behov for omforente metoder på nasjonalt nivå for naturregnskap som grunnlag for krav til arealbruk.

Med hilsen
Treindustrien